

medfør - er udarbejdet af en minister eller embedsmand i den statslige forvaltning, jf. herom bestemmelsen i lovforslagets § 12, stk. 1, 2. pkt.

Derimod er der behov for at ændre bestemmelsen i § 12, stk. 1, om undtagelserne fra vidnepligten, således at der tages højde for, at personer uden for den statslige forvaltning skal kunne være genstand for en undersøgelse.

Det drejer sig dels om personer, der vil kunne risikere strafansvar i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter, dels om personer, der vil kunne risikere, at det offentlige gør et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende over for de pågældende i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter.

Bestemmelsen i § 12, stk. 1, vil kunne affattes på følgende måde:

"Pligten til at afgive forklaring som vidne gælder ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for strafansvar for den pågældende i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter. Vidnepligten gælder heller ikke i det omfang, der må antages at foreligge mulighed for, at det offentlige gør et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende over for den pågældende i anledning af de nævnte forhold."

Bestemmelsens 1. pkt. indebærer, at alle de personer, som kan risikere et strafansvar i anledning af de forhold, undersøgelsen omfatter, er undtaget fra pligten til at afgive vidneforklaring. Det gælder såvel personer i den statslige forvaltning (ministre og embedsmænd) som personer uden for den statslige forvaltning, f.eks. bestyrelsesmedlemmer, direktører og andre ansatte i statslige aktieselskaber, private m.v. Vidnepligten bortfalder dog ikke, hvis det ligger klart, at afgivelse af forklaring ikke vil udsætte den pågældende for strafansvar, jf. herved bemærkningerne til lovforslagets § 12, stk. 1.

Bestemmelsens 2. pkt. indebærer bl.a., at den embedsmand i den statslige forvaltning, som kan risikere et disciplinært ansvar i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter, ikke er forpligtet til at afgive vidneforklaring. Dernæst indebærer bestemmelsen, at vidnepligten ikke gælder, hvis en person uden for den statslige forvaltning risikerer, at det offentlige gør et tilsvarende ansættelsesretligt ansvar gældende i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter. Der sigtes navnlig til direktører og øvrige ansatte i statslige aktieselskaber. Bestemmelsen omfatter også andre tilfælde, hvor det offentlige

har bestemmende indflydelse på det ansættelsesretlige spørgsmål.

Det bemærkes, at vidnepligten ikke bortfalder, hvis det ligger klart, at afgivelse af vidneforklaring ikke vil udsætte den pågældende for et disciplinært eller tilsvarende ansættelsesretligt ansvar. En risiko for, at et forhold kan give anledning til en tjenstlig reaktion fra ledelsen, der svarer til en tjenstlig tilkendegivelse uden for det disciplinære område over for ansatte i den statslige forvaltning, forudsættes således ikke at medføre, at pligten til at afgive vidneforklaring bortfalder, jf. det, der herom er anført i bemærkningerne til lovforslagets § 12, stk. 1, vedrørende ansatte i den statslige forvaltning.

Bestemmelsen indebærer heller ikke, at et bestyrelsesmedlem i f.eks. et statsligt aktieselskab, som er valgt eller udpeget af staten, er undtaget fra vidnepligten, fordi den pågældende kan risikere at få kritik eller i værste fald at blive afsat i anledning af de forhold, som undersøgelsen omfatter. Dette hænger sammen med, at staten til enhver tid vil kunne afsætte det pågældende bestyrelsesmedlem, jf. aktieselskabslovens § 50, stk. 1, 3. pkt. Bestyrelsesmedlemmet er selvsagt ikke afskåret fra at påberåbe sig vidnefritagelsesbestemmelserne i retsplejelovens § 171, stk. 1, herunder bestemmelsen om, at en person ikke er forpligtet til at afgive vidneforklaring, hvis forklaringen antages at ville udsætte den pågældende for tab af velfærd (§ 171, stk. 1, nr. 1) eller påføre den pågældende anden væsentlig skade (§ 171, stk. 1, nr. 3), jf. herved lovforslagets § 12, stk. 3.

4.4. De berørte personers retsstilling.

4.4.1. Reglerne i lovforslaget.

I lovforslagets kapitel 7 er der fastsat nærmere regler om de berørte personers retsstilling.

Reglerne gælder for den "minister eller embedsmand, hvis forhold undersøges", jf. lovforslagets § 21, stk. 1. I bemærkningerne til bestemmelsen er der herom bl.a. anført (side 19 f):

"I bestemmelsen fastsættes det, at den minister eller embedsmand, hvis forhold undersøges af undersøgelseskommissionen, har ret til en bisidder efter eget valg. Dette gælder også forhenværende ministre eller embedsmænd, hvis forhold undersøges af en undersøgelseskommission.

Retten til at vælge bisidder gælder, selv om undersøgelseskommissionen ikke kan foretage